

Designing a Vocabulary Size Test Based on Persian Core Lexicon

Rezamorad Sahraei | Associate Professor, Linguistics Dept., Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran

Mina Hamed * | Ph.D student of Teaching Persian Language to speakers of other languages, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran

Abstract

Testing is an important part of teaching any language and an important part of learning a language. Vocabulary size test is one of placement tests that is used to determine the level of lexical knowledge of language learners. This test is designed in many languages and its vacancy was felt in the Persian. To design a vocabulary size test, one must pay attention to the frequency of the words used and linguistic corpus. The corpus used in this research is including paper texts in seven different fields. To design this test for each group of words, 80 questions were designed and arranged from high-frequency to low-frequency. The questions were computerized and the link was sent to the language learners. 130 people answered the test. 45 language learners also participated in the retest. Analysis showed that the mean test scores increased with the language level of the language learners. Skewness and Analysis of variance also showed that the data distribution was normal and the difference between the mean scores of different groups of novice, elementary, intermediate and advanced in this test was significant. Calculation of the correlation between test scores and retest scores indicates a strong correlation and test reliability. The interpretation of the scores of different language levels was also done and it was determined that each language level of the score can determine which language level. Based on this research, it can be said that the vocabulary size test can determine the language level of language learners as a placement test.

Keywords: Testing, vocabulary size test, Persian core lexicon, linguistics corpus, vocabulary instruction.

* Corresponding Author: hamed.m135@gmail.com

How to Cite: Hamed, M., & Sahraei, R. M. (2022). Designing a Vocabulary Size Test Based on Persian Core Lexicon. *Quarterly of Educational Measurement*, 13(50), -. doi: 10.22054/jem.2023.64873.3330

طراحی یک آزمون اندازه‌گیری واژگانی مبتنی بر واژه‌های پایه زبان فارسی

استادیار گروه زبان‌شناسی دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران / مدیر هسته گروه پژوهش‌های بنیادی برای توسعه آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان دانشگاه علامه طباطبائی

رضامراد صحرایی

دانشجوی دکتری آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

مینا حامدی *

چکیده

آزمون‌سازی بخش مهمی از آموزش هر زبان و بخش مهمی از یادگیری زبان است. آزمون اندازه‌گیری واژگانی یکی از انواع آزمون‌های تعیین سطح است که برای مشخص کردن میزان دانش واژگانی زبان‌آموزان و پیش‌بینی بهترین آموزش بر اساس دانش زبان‌آموزان به کار می‌رود. این آزمون در بسیاری از زبان‌های دنیا طراحی شده اما تاکنون برای زبان فارسی انجام نشده است. برای طراحی یک آزمون اندازه‌گیری واژگانی باید به بسامد واژه‌های مورد استفاده توجه کرد که این مورد با مطالعه روی پیکره‌های زبانی به دست می‌آید. پیکره مورد استفاده این پژوهش پیکره متن‌های مطبوعاتی است. برای طراحی این آزمون ۸۰ سؤال طرح و به ترتیب، از بسامد به کم بسامد مرتب شد. سؤالات به صورت کامپیوتری درآمده و لینک آن برای زبان‌آموزان ارسال شد. در این پژوهش ۱۳۰ نفر به آزمون پاسخ داده و ۴۵ نفر نیز در بازآموز شرکت کردند. بررسی محتوایی آزمون نشان داد آزمون اندازه‌گیری واژگانی از روایی برخوردار است. تحلیل داده‌های آزمون نشان می‌دهد میانگین نمرات با افزایش سطح زبانی بیشتر شده است. بررسی داده‌های آماری از جمله چولگی نشان داد توزیع داده‌ها نرمال است. همچنین نتایج تحلیل واریانس نشان‌دهنده تفاوت معناداری میان میانگین نمرات گروه‌های مختلف نوآموز، مقدماتی، میانی و پیشرفته در این آزمون معنادار است. به علاوه، محاسبه همبستگی با استفاده از ضریب پیرسون نشان می‌دهد آزمون دارای پایایی است. تفسیر نمرات سطوح مختلف زبانی نیز انجام و مشخص شد هر بازه از نمره می‌تواند مشخص‌کننده یک سطح زبانی مشخص باشد. براساس این پژوهش می‌توان گفت آزمون اندازه‌گیری واژگانی می‌تواند به مثابه یک آزمون تعیین سطح، سطح زبانی زبان‌آموزان را مشخص کند.

کلیدواژه‌ها: آزمون‌سازی، آزمون اندازه‌گیری واژگانی، آموزش واژه، پیکره زبانی، واژه‌های پایه فارسی

مقدمه

یادگیری زبان خارجی یکی از نیازهای اساسی جهان امروز است. تسلط بر زبان یا زبان‌های خارجی می‌تواند یکی از راه‌های دستیابی به موفقیت‌های شغلی یا تحصیلی محسوب شود یا می‌تواند کلیدی برای دسترسی به منابع اطلاعاتی علوم مختلف باشد به نحوی که امکان ادامه تحصیل در برخی رشته‌ها منوط به تسلط به زبانی خاص است. تسلط بر یک زبان خارجی معمولاً به منزله توانایی صحبت و برقراری صحیح ارتباط به آن زبان تلقی می‌شود و دارا بودن سایر مهارت‌ها، علی‌رغم اهمیت غیرقابل‌انکارشان، نشان‌دهنده تسلط افراد بر زبان نیست. توانایی صحبت کردن نیز با دو مؤلفه واژه و دستور گره خورده است، که از میان این دو، واژه اهمیت و نمود بیشتری در این مهارت دارد. چه آنکه بدون دستور می‌توان در برقراری ارتباط موفقیتی نسبی کسب کرد اما بدون واژه هرگز.

Schmitt (2008) چهار عامل را در یادگیری واژه مؤثر می‌داند، زبان‌آموز، مدرس، پژوهشگر و مولفان کتاب‌های درسی. با وجود اهمیت بنیادی واژه در فراگیری زبان، این مؤلفه تا سال‌ها نادیده انگاشته می‌شد و معلمان و برنامه‌ریزان آموزشی تمام تلاش خود را صرف توانمندسازی زبان‌آموزان در به کارگیری دستور می‌کردند و در این میان به نیازهای ارتباطی زبان‌آموزان توجهی نمی‌شد. به‌طور مثال در روش شنیداری گفتاری اصل کلیدی کاهش تمرکز بر آموزش واژه و صرف حداکثر انرژی ذهنی بر تسلط بر الگوهای دستوری بود (Nunan, 2015). با ایجاد تحول در نظام‌های آموزشی و پررنگ شدن اهمیت کاربرد زبان نگاه‌ها به سمت واژه و روش‌های مستقیم و غیرمستقیم آموزش آن رفت. همچنین فرضیه‌هایی مطرح شد که در آن دانش واژگانی به منزله توانش زبانی تلقی می‌شد و بنابراین طراحی آزمون‌هایی برای سنجش اندازه واژگانی^۱، یعنی تعداد واژه‌های قابل درک توسط زبان‌آموز، مورد بررسی قرار گرفت (Nation & Meara, 2010). آزمون‌های واژگانی می‌تواند برای اهداف تشخیصی، تعیین سطح و برنامه‌ریزی درسی استفاده شود.

از آنجایی که تقویت دانش واژگانی برای زبان‌آموزان در هر سن و با هر سطح تحصیلی یکی از اهداف مهم و در عین حال پیچیده و دشوار است این پژوهش می‌کوشد با تحقیق در ساخت آزمونی برای سنجش اندازه واژگانی گامی در جهت بهبود فرایند آموزش زبان فارسی بردارد. در این پژوهش هدف اصلی، طراحی یک آزمون اندازه واژگانی بر اساس

واژه‌های پایه زبان فارسی و سنجش روایی و پایایی آن است. در این پژوهش در ابتدا با در نظر گرفتن بسامد واژه‌ها آزمونی برای تشخیص اندازه واژگانی زبان‌آموزان سطوح مختلف طراحی شده و سپس زبان‌آموزان توسط این آزمون مورد سنجش قرار می‌گیرند. در ادامه داده‌های آزمون تحلیل می‌شود.

این پژوهش می‌کوشد به دو پرسش پاسخ دهد. پرسش اول این است که آیا این آزمون می‌تواند اندازه واژگانی فارسی‌آموزان را به‌درستی بسنجد؟ و پرسش دوم این است که آیا این آزمون می‌تواند به‌مثابه ابزاری برای تعیین سطح زبان‌آموزان به کار رود؟

فرضیه اول پژوهش حاضر این است که این آزمون روایی و پایایی لازم برای سنجش اندازه واژگانی فارسی‌آموزان خارجی را داراست. فرضیه دوم این پژوهش این است که این آزمون می‌تواند سطح زبانی زبان‌آموزان خارجی را به‌درستی تخمین بزند. مبانی نظری در ادامه مورد بررسی قرار گرفته است.

واژه یکی از مؤلفه‌های مهم در زبان است و آموزش آن نقش بسیار مهمی در آموزش زبان دارد. دانش واژگانی می‌تواند یادگیری را تسهیل کند و موقعیت فرد را در یک مکالمه ارتقا بخشد. بدون یک دایره واژگانی وسیع و به‌کارگیری راهبردهای یادگیری واژه، زبان‌آموزان اغلب به مهارت زبانی کمتر از توانایی خود دست خواهند یافت و از فراهم‌ساختن فرصت‌های یادگیری زبان در اطراف خود مأیوس خواهند شد (Richards & Renandya, 2002؛ به نقل از احمدی قادر، ۱۳۹۴). یکی از مسائل مهم در زمینه آموزش واژه، انتخاب واژه‌ها برای تدریس است. یکی از انتخاب‌ها در این زمینه، انتخاب واژگان پایه برای آموزش است. طبق تعریف، واژگان پایه تعداد محدودی از واژه‌ها در یک زبان است که معمولاً برای اهداف آموزشی انتخاب می‌شوند. مهم‌ترین معیار برای مشخص کردن واژگان پایه بسامد استفاده از آنها در یک زبان است (Bussmann, 2006).

پژوهش‌های بسیاری در زمینه واژگان پایه انجام شده که بر اهمیت این موضوع تاکید دارد. از جمله Lyons در این باره می‌گوید: هر یک از اعضای جامعه زبانی به هنگام تکلم به زبان مادری از یک مجموعه واژگان پایه استفاده می‌کنند. مطالعات متعددی انجام شده تا واژگان پایه‌ای که در مراودات روزمره به کار گرفته می‌شوند و یا افراد در زبان ساده و عادی خود به آن تمایل نشان می‌دهند مشخص گردد. انگیزه غالب مطالعات این است که به هنگام آموزش زبان مادری و به طریق اولی در آموزش زبان خارجی، تشخیص واژگان پایه از کل

واژگان یک زبان، بسیار حائز اهمیت است و این طبقه‌بندی یکی از همگانی‌های زبان است (Lyons, 1977، نقل از تحریریان، ۱۳۷۳).

یکی دیگر از موارد اهمیت واژگان پایه، نقش آن در برنامه‌ریزی درسی است. یکی از مهم‌ترین مراحل در برنامه‌ریزی آموزشی، تصمیم‌گیری در مورد واژگانی است که باید هدف آموزش قرار گیرند. یکی از راه‌های مفید برای این کار این است که میزان واژگانی که برای انجام یک فعالیت خاص مورد نیاز است به دست آید؛ تحقیقات Adolphs (2004) و Nation (2006) نشان می‌دهد تقریباً ۸ تا ۹ هزار واژه برای خواندن روزنامه و رمان نیاز است. تحقیقات در مورد زبان‌دوم‌آموزان (Hu & Nation, 2000) و یادگیرندگان زبان اول (Carver, 1994) نشان می‌دهد دانستن حداقل ۹۸ درصد از واژگان یک متن برای خواندن آن متن مورد نیاز است. تحقیق Chung and Nation (2009) بر روی سه پیکره مطبوعاتی نشان می‌دهد تقریباً ۷۵ درصد از واژگان این پیکره‌ها شامل سطح بسامدی هزار واژه اول است و سطوح بسامدی بعدی درصد ناچیزی را به خود اختصاص می‌دهد. این پژوهش دو نتیجه‌گیری مهم را گزارش می‌کند؛ اول اینکه یادگیری هزار واژه اول زبان بسیار بارزتر از یادگیری هزار واژه چهارم است و در نتیجه منطقی‌تر است که برای یادگیری زبان دوم واژگان به ترتیب سطوح بسامدی یاد گرفته شود. دوم اینکه این مسئله که درصد زیادی از متون فارغ از نوع آن با دوهزار واژه اول پوشش داده می‌شود نشان می‌دهد که این واژگان باید مورد اهمیت و توجه بیشتری قرار گیرند.

یکی از مهم‌ترین کاربردهای واژگان پایه و تهیه فهرستی از واژگان پرسامد، استفاده در امر هدف‌گذاری برای آموزش زبان فارسی، به‌ویژه آموزش واژگان فارسی است. برنامه‌ریزان آموزشی می‌توانند از پرتکرارترین واژگان این فهرست شروع کنند و تا کلمه معینی، مثلاً هفتصدمین کلمه را به‌عنوان یک سطح تعریف نمایند و به همین ترتیب تا دوهزارمین کلمه، سطوح مختلف را تعیین نمایند. البته در مورد زبان‌آموزان پیشرفته می‌توان از کلماتی که در فهرست واژگان پایه قرار ندارند ولی براساس بسامد مدون شده‌اند، استفاده کرد. با تعریف این سطوح کار ارزیابی محتوای موجود، طراحی و تدوین محتوای جدید و تهیه آزمون‌های دانش‌واژگانی و آزمون‌های توانش فارسی قاعده‌مندتر می‌شود و معیاری عینی و استاندارد در این زمینه به دست می‌آید که بسیار علمی و مدون و به دور از هرگونه سوگیری و برداشت‌های شخصی خواهد بود. تعریف سطوح مختلف براساس واژگان هدف،

طراحی آزمون‌های استاندارد دانش واژگانی را تسهیل می‌کند و گامی مؤثر در تهیه آزمون‌های استاندارد فارسی است (عبادی و همکاران، ۱۳۹۳).

بررسی مطالعات در زمینه واژگان پایه و تحقیق بر روی پیکره‌های واژگانی نشان می‌دهد دانستن واژگان پایه، که پربسامدترین واژه‌های مورد استفاده در هر زبانی است، برای درک مناسب آن زبان ضروری است. تعداد این واژگان طبق اکثر این پژوهش‌ها رقم ۲۰۰۰ واژه پربسامد هر زبان است. لذا ضروری است تحقیق روی میزان درک و دانش زبان‌آموزان از این تعداد از واژه در ارتباط با طراحی یک آزمون اندازه‌گیری واژگانی مورد بررسی قرار گیرد. در ادامه انواع آزمون‌ها در ارتباط با طراحی یک آزمون اندازه‌گیری واژگانی مورد بررسی قرار می‌گیرد تا مشخص گردد کدام یک از آنها هدف این پژوهش را برآورد می‌کند.

آزمون‌ها بر اساس هدف خود به دو دسته کلی تقسیم می‌شوند؛ ارزشیابی دانسته‌ها^۱ و آزمون‌های پیش‌بین^۲. آزمون‌های پیش‌بین دوره آموزشی مناسب آزمودنی را پیش‌بینی، و نمره آزمون بهترین آموزش یا مناسب‌ترین شغل برای آزمودنی را مشخص می‌کند. این آزمون‌ها خود به سه دسته آزمون‌های استعداد^۳، تعیین سطح^۴ و انتخابی^۵ تقسیم می‌شوند. آزمون اندازه‌گیری واژگانی این پژوهش از دسته آزمون‌های تعیین سطح است و برای مشخص کردن بهترین آموزش برای آزمودنی‌ها به کار می‌رود. آزمون‌های تعیین سطح یکی از پربسامدترین آزمون‌ها در سطوح مختلف آموزشی هستند (Farhady et al., 2014).

گاهی هدف از آزمون تشخیص سرعت یا توانایی آزمودنی‌ها در یک موضوع خاص است. در نتیجه دو آزمون دیگر هم تعریف می‌شود: آزمون سرعت^۶ و آزمون توانایی^۷. آزمون مورد استفاده در این پژوهش از نوع آزمون توانایی است. این نوع از آزمون سطح بسندگی آزمودنی را تحت شرایطی می‌سنجد که محدودیت زمانی در پژوهش وجود دارد. آیتم‌های آزمون توانایی از ساده شروع و به تدریج دشوار می‌شوند.

برای آماده کردن یک آزمون واژگانی اولین گام انتخاب واژه‌هایی است که قرار است در آزمون قرار گیرند. همان‌طور که پیش‌تر گفته شد انتخاب واژگان پایه یکی از گزینه‌های

-
1. evaluation of attainment
 2. prognostic
 3. aptitude
 4. placement
 5. selection
 6. speed test
 7. power test

مناسب برای طراحی این آزمون‌هاست. مرحله بعد در طراحی آزمون مشخص کردن فرم آزمون است. کمال مطلوب این آزمون‌ها، آزمون چندگزینه‌ای است؛ در این آزمون واژه‌ی مورد سنجش در جمله آمده و زیر آن خط کشیده می‌شود و زبان‌آموز باید از میان چهار گزینه مطرح شده معنای صحیح واژه را تشخیص دهد. این نوع آزمون، روش خوبی برای سنجش دانش زبان‌آموزان از واژه یا اصطلاحات خاص است. از مزایای این آزمون این است که می‌توان در یک سؤال دانش زبان‌آموز را در مورد هر چهار واژه موجود در گزینه‌های سؤال سنجید (فرهادی و همکاران، ۱۳۹۴).

آزمون اندازه‌واژگانی مرتبط با بسامد واژگانی تعریف می‌شود و نشان می‌دهد زبان‌آموز چه میزان از واژه‌های پرسامد زبان هدف را می‌شناسد. این آزمون معمولاً دانش زبان‌آموز را از فرم یک واژه و توانایی برقراری ارتباط میان فرم و معنای واژه را می‌سنجد. این آزمون دانشی را می‌سنجد که برای مهارت شنیداری و خوانداری مورد نیاز است و مبین این است که زبان‌آموز تا چه میزان می‌تواند پس از دیدن فرم یک واژه، معنای آن را تشخیص دهد (Coxhead et al., 2015). بسامد واژه‌های یک زبان نیز از روی پیکره‌های زبانی به دست می‌آید. این پیکره‌ها عمدتاً به دو شکل کلی مطرح می‌شوند: پیکره آموزشی زبان^۱ و پیکره زبان‌آموز^۲. پیکره آموزشی زبان، پیکره‌ای از زبان طبیعی است که برای مقاصد آموزشی مورد استفاده قرار می‌گیرد. پیکره آموزشی زبان به زبان‌آموز این امکان را می‌دهد که با داده طبیعی روبه‌رو شود و در برخورد واقعی با زبان، آن را بیاموزد (میرزائی، ۱۳۹۶).

در زبان فارسی تعدادی پیکره تولید شده و هم‌اکنون مورد استفاده قرار می‌گیرد. یکی از معروف‌ترین پیکره‌های موجود در زبان فارسی پیکره بی‌جن‌خان (2011) است. این پیکره دربرگیرنده نزدیک به ۲٫۶ میلیون کلمه است که در ۱۳۰۱ ردیف بسامدی مرتب شده و به صورت دستی برچسب‌گذاری شده‌اند. حمید حسنی (۱۳۸۴) فهرست بسامدی لغات پیکره و فهرست الفبایی لغات پیکره، هر دو دقیقاً شامل ۸۴۳۸ واژه قاموسی و غیرقاموسی، و حاوی لغاتی که ده بار و بیشتر در منابع پیکره به کار رفته‌اند، را ارائه کرده است. مرتب کردن واژه‌ها بر اساس بسامد ۱۲۱۶ ردیف بسامدی را به دست داده است. پیکره همشهری نیز یک پیکره بزرگ فارسی بر پایه روزنامه همشهری است. ۱۳۰۰ ردیف بسامدی در این پیکره وجود دارد. پیکره مطبوعاتی (صحرائی و همکاران، ۱۳۹۸) پیکره‌ای شامل متن‌های مطبوعاتی در

1. pedagogical corpus
2. learner corpus

هفت حوزه گوناگون (مشمول بر فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، ورزشی، ادبیات، داستانی، اقتصادی و علمی) است. این انتخاب سبب شکل‌گیری پیکره‌ای گسترده و فراگیر از واژه‌های گوناگون شده است. در این پژوهش پیکره‌ای ۲۴۰۰ متنی مشتمل بر یک میلیون و دویست هزار واژه استخراج گردیده و سپس با استفاده از نرم‌افزاری که برای انجام این پژوهش طراحی شده واژه‌ها بر اساس گونه مشخص شده‌اند و در نهایت ۲۰۰۰ واژه‌ای که بیش از ۵۰ بار تکرار شده‌اند به عنوان واژه‌های پایه زبان فارسی مبتنی بر متون مطبوعاتی معرفی شده‌اند. واژه‌های پرسامد استخراج شده از این پژوهش با واژه‌های سایر پژوهش‌های ذکر شده در بالا مقایسه شده و اختلاف حدود ۳۰ درصدی با پژوهش‌های مشابه مشخص گردیده است که این میزان از اختلاف به دلیل یکسان‌نبودن منبع داده‌های این پژوهش‌ها طبیعی است و یافته‌های فهرست واژه‌های پرسامد در این فهرست اعتبار قابل قبولی دارد (صحرائی و همکاران، ۱۳۹۶). از آنجایی که طبق اکثر تحقیقات دوهزار واژه پرسامد هر زبان به‌عنوان واژگان پایه آن زبان معرفی شده است برای طراحی آزمون اندازه‌گیری در این پژوهش نیز به پیکره‌ای با بیش از ۲۰۰۰ ردیف بسامدی نیاز بود و به همین سبب از پیکره مطبوعاتی ذکر شده برای طراحی و تولید آزمون بهره گرفته شده تا بتوان از این طریق برای سطوح مختلف زبانی آزمون اندازه‌گیری طراحی کرد.

برای طراحی یک آزمون صحیح باید به دو ویژگی اساسی و مهم آن یعنی روایی^۱ و پایایی^۲ آن توجه کرد. پایایی شاخصی است برای برآورد میزانی که یک آزمون به آن میزان نمرات منسجم و باثبات تولید می‌نماید. این انسجام می‌تواند در طول زمان باشد (در یک بازه زمانی)، در دو نسخه (فرم) باشد، و یا در دو قسمت مساوی از یک آزمون. یکی از روش‌های متداول سنجش پایایی روش آزمون-بازآزمون^۳ است که در آن پایایی از طریق برگزاری دوباره یک آزمون و محاسبه همبستگی بین دو نمره به‌دست آمده از هر بار برگزاری آن آزمون به دست می‌آید (Farhady et al., 2014). روایی آزمون، برخلاف پایایی آن، بیشتر به ماهیت آزمون و خود آزمون وابسته است و غالباً به خصوصیات و ویژگی‌های صورتی آزمون بستگی دارد. در این آزمون روایی محتوایی مورد بررسی قرار خواهد گرفت. روایی محتوایی^۴ به تحلیل منطقی یک آزمون بستگی دارد و تعیین آن براساس قضاوت ذهنی و فردی است. این اعتبار

-
1. validity
 2. reliability
 3. test-retest Method
 4. content validity

هنگامی برقرار می‌شود که فردی آزمونی را بررسی کند و نتیجه بگیرد که این آزمون صفت مورد نظر را اندازه‌گیری می‌کند (Allen & Yen, 1979؛ دلاور، ۱۳۹۶).

پیشینه پژوهش

در سال‌های گذشته پژوهش‌های بسیاری در زمینه آزمون‌های واژگانی انجام گرفته است. پژوهش Meara and Buxton (1987) نشان می‌دهد آزمون اندازه‌واژگانی می‌تواند مانند یک آزمون تعیین سطح عمل کند زیرا این آزمون می‌تواند دانش کاربردی واژه را با تعداد زیادی سؤال در یک زمان بسنجد. پژوهش Chapelle (1994) آزمون‌های پرکردنی در سنجش دانش واژگانی در زبان دوم را بررسی می‌کند و آن را در تعیین سطح دانش واژگانی زبان دوم آموزان و تعیین میزان مهارت زبانی معتبر می‌داند. پژوهش چپل به درصد استفاده زبان آموزان از واژه‌های پرسامد و دانشگاهی اشاره کرده که می‌تواند تمایز میان زبان آموزان قوی‌تر و ضعیف‌تر را به روشنی نشان دهد. نیشن همچنین در پژوهش نشان می‌دهد توجه به بسامد واژگانی موجب استفاده بهینه از زمان در تدریس زبان می‌شود. این پژوهش عنوان می‌کند که واژه‌ها باید به ترتیب بسامدشان آموزش داده شوند یعنی واژه‌های پرسامد که کاربرد بیشتری در زبان دارند در ابتدا و واژه‌های کم‌سامد و کم‌کاربرد بعدتر آموزش داده شوند (Nation, 1999).

به طور کلی طراحی آزمون‌های واژگانی به چند صورت قابل انجام است و می‌توان این آزمون‌ها را به دو دسته تشخیصی و تولیدی تقسیم کرد. پیشینه پژوهش درباره این موضوع نشان می‌دهد هر دو این طراحی‌ها انجام و اجرا شده و هر کدام نقاط مثبت و منفی داشته‌اند. آزمون سطح واژگانی (Schmitt, 2000؛ Nation, 2001؛ Schmitt et al., 2001)، آزمون سطح تولیدی (Laufer & Nation, 1999)، آزمون اندازه‌واژگانی از توانایی تولیدی کنترل‌شده^۱ (1999)، آزمون‌های X-Lex و Y-Lex (Meara, 2003)، آزمون‌های واژه‌نویسی^۲ (Fountain & Nation, 2000)، آزمون‌های تشخیصی Laufer (2004) و آزمون اندازه‌واژگانی (Beglar & Nation, 2007) از جمله آزمون‌هایی هستند که انجام و روایی آنها تأیید شده است. هر یک از آزمون‌ها گستره متفاوتی از واژه‌ها را در بر می‌گیرد و دانش واژگانی را می‌سنجد.

1. A vocabulary-size test of controlled productive ability

2. word dictation test

آزمون اندازه‌گیری واژگانی توسط Nation در سال 1983 برای سنجش میزان دانش واژه از هر سطح بسامدی طراحی و در سال‌های مختلفی بازنگری شده است. این آزمون به معلمان کمک می‌کند توجه خود را به آموزش واژه‌های پربسامد معطوف سازند تا از زمان کلاس به صورت بهینه استفاده شود. نسخه سال 2007 این آزمون شامل ۱۴۰ سؤال چهارگزینه‌ای است که هر سؤال معنای یک واژه را مورد پرسش قرار می‌دهد. جمله‌ای حاوی آن واژه نیز در صورت سؤال قرار داده شده است که این جمله سرنخی برای دستیابی به معنای واژه در خود ندارد. به گفته Henning (1991) قراردادن واژه در جمله کاربرد واژه در زبان مورد نظر را مشخص می‌کند و باهم آبی بسیار مختصری برای دستیابی به معنا ارائه می‌نماید. مزایای این آزمون در زیر آمده است:

۱. برای زبان‌آموزان سطوح مختلف قابل استفاده است.
 ۲. این آزمون تنها یک عامل، دانش دریافتی واژگانی به صورت نوشتاری، را می‌سنجد و عوامل دیگر نقش کمی در تعیین نمره آزمون دارند.
 ۳. این آزمون به دلیل استفاده از واژه‌های با بسامد متفاوت می‌تواند در تعیین سطح زبان‌آموزان به کار رود. همچنین این آزمون می‌تواند رشد دانش واژگانی زبان‌آموزان را طی یک دوره آموزشی نشان دهد.
 ۴. حتی با وجود تغییر شرایط می‌تواند به طور پیوسته و با روایی بالا عمل کند. این تغییر شرایط می‌تواند شامل تغییر جنسیت و سطح زبانی آزمودنی‌ها و حتی تغییر تعداد سؤالات از ۱۴۰ سؤال به ۷۰ سؤال باشد.
 ۵. نمره‌گذاری و تفسیر نمرات آزمون به سهولت انجام می‌گیرد.
 ۶. گزینه‌ها واضح و بدون ابهام و ایهام است.
 ۷. زبان‌آموز می‌تواند نسبت به دانش خود برای آزمون زمان بگذارد و نیاز نیست کل آزمون را پاسخ دهد.
- همچنین این آزمون در مقایسه با آزمون اشمیت، Schmitt و کاپلام (2001) دشوارتر است زیرا پاسخ درست و گزینه‌های انحرافی شامل واژه‌هایی یکسان و ساختاری شبیه به هم است.

روایی این آزمون توسط تحلیل راش^۱ تأیید شده است (Beglar, 2010). نیشن نیز بر این مسئله تأکید می‌کند که این آزمون دانش دریافتی واژگانی را به صورت نوشتاری می‌سنجد،

1. Rasch analysis

یعنی همان دانشی که در مهارت خوانداری حائز اهمیت است (2012). این آزمون در سال 2012 نیز به‌روزرسانی شده است. برخی پژوهش‌ها نیز رابطه میان نمره این آزمون و سایر مهارت‌های زبانی را بررسی کرده‌اند از جمله پژوهش Şen and Kuleli (2015) که تأثیر اندازه‌واژگانی بر مهارت خوانداری زبان‌آموزان زبان انگلیسی را بررسی کرده و همبستگی نمره این آزمون با عملکرد خوانداری زبان‌آموزان را نشان داده است. همچنین پژوهش Baleghizadeh and Golbin (2010) بر روی انگلیسی‌آموزان فارسی‌زبان که از نسخه سال ۱۹۹۰ آزمون اندازه‌واژگانی استفاده کرده است نشان می‌دهد رابطه معناداری میان امتیاز این آزمون و آزمون درک مطلب (بخشی از آزمون TOEFL, 2004) وجود دارد.

پژوهش Staehr (2008) به بررسی رابطه بین اندازه‌واژگانی و مهارت شنیداری، خوانداری و نوشتاری در انگلیسی‌آموزان خارجی می‌پردازد. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد رابطه بسیار قوی میان اندازه‌واژگانی و توانایی خواندن و نوشتن وجود دارد و میان اندازه‌واژگانی و شنیدن نیز ارتباط وجود دارد. نتایج این پژوهش اهمیت اندازه‌واژگانی برای مهارت زبانی نشان می‌دهد. این پژوهش نشان می‌دهد اکثریت زبان‌آموزان ۲۰۰۰ واژه پربسامد زبان انگلیسی را نمی‌دانند اما اگر بدانند می‌توانند عملکرد مناسبی در آزمون‌های شنیداری، خوانداری و نوشتاری نشان بدهند. یافته‌های این پژوهش یادگیری ۲۰۰۰ واژه پربسامد زبان انگلیسی را برای زبان‌آموزان سطوح ابتدایی یک هدف اساسی می‌داند.

در زمینه اندازه‌گیری دانش واژگانی در زبان‌دوم‌آموزان در ایران سابقه‌ای به چشم نمی‌خورد. پژوهش‌های درخور توجه در این زمینه یا مربوط به سنجش اندازه‌واژگانی در زبان اول (فارسی) است، یا برنامه‌ای برای طراحی آزمون برای اندازه‌گیری دانش واژگانی ندارد. از جمله پژوهش‌های داخلی انجام‌شده می‌توان به پژوهش محمودی بختیاری (۱۳۹۰) اشاره کرد که به بررسی اندازه‌خزانه واژگانی بیانی کودکان طبیعی ۱۸ تا ۳۶ ماهه فارسی‌زبان می‌پردازد. این پژوهش که روی ۴۲ کودک انجام شده است معیارهای اولیه رشد خزانه واژگان بیانی را بررسی می‌کند و زبان‌دوم‌آموزی را مد نظر قرار نمی‌دهد. محمودی بختیاری در پژوهش دیگری (۱۳۹۱) اندازه‌خزانه واژگان بیانی را در کودکان ۱۸ تا ۳۶ ماهه نارس با همتیان هنجار مقایسه کرده است و اشاره‌ای به آزمون سنجش اندازه‌واژگانی در زبان‌دوم‌آموزان نمی‌کند. پژوهش شرفی‌نژاد (۱۳۹۳) نیز آموزش واژگان پایه زبان فارسی به فارسی‌آموزان را مد نظر قرار داده و برای این منظور نرم‌افزاری تهیه کرده است. این نرم‌افزار

که در نتیجه این پژوهش کارآمد گزارش شده است امکان خودارزیابی را برای زبان‌آموزان فراهم کرده و در ایجاد و ارتقای سطح انگیزشی آنان مؤثر است. از آنجایی که تقویت دانش واژگانی برای زبان‌آموزان در هر سن و با هر سطح تحصیلی یکی از اهداف مهم و در عین حال پیچیده و دشوار است این پژوهش می‌کوشد با تحقیق در ساخت آزمونی برای سنجش اندازه واژگانی گامی در جهت بهبود فرایند آموزش زبان فارسی بردارد. این پژوهش می‌کوشد در ابتدا با در نظر گرفتن بسامد واژه‌ها آزمونی برای تشخیص میزان اندازه واژگانی زبان‌آموزان سطوح مختلف طراحی کند و سپس با اجرای این آزمون بر روی فارسی‌آموزان خارجی و بررسی نتایج حاصل از آن مشخص کند آیا این آزمون می‌تواند به منزله ابزاری برای تعیین سطح زبانی فارسی‌آموزان خارجی به کار رود.

روش

این پژوهش از نوع کمی است و اطلاعات از طریق اجرای آزمون روی چند گروه از فارسی‌آموزان خارجی که هر گروه از نظر سطح زبانی در سطح مشابهی هستند، گردآوری شده است. این پژوهش در چند مرحله به ترتیب زیر اجرا شده است:

۱. برای اجرای این پژوهش چهار گروه از واژه‌های پژوهش صحرائی و همکاران انتخاب شده است، زیرا این پژوهش جدیدترین داده‌ها را در مورد واژه‌های پایه زبان فارسی ارائه کرده و در چارچوب پژوهش مشهور Nation و هو (2000) انجام شده است. گروه اول شامل واژه‌های ردیف ۱ تا ۵۰۰، گروه دوم شامل واژه‌های ردیف ۵۰۱ تا ۱۰۰۰، گروه سوم شامل واژه‌های ردیف ۱۰۰۱ تا ۱۵۰۰ و گروه چهارم شامل واژه‌های ردیف ۱۵۰۱ تا ۲۰۰۰ هستند. این ۲۰۰۰ واژه پربسامدترین واژه‌های زبان فارسی هستند. برای هر گروه از واژه‌ها بیست سؤال، در مجموع ۸۰ سؤال طراحی و به ترتیب، از پربسامد به کم‌بسامد مرتب شده. پس از طراحی اولیه سؤالات توسط پژوهشگر این سؤالات در وب‌سایت پرس‌لاین به صورت کامپیوتری درآمد.

۲. پس از بررسی چندباره توسط پژوهشگر و اطمینان از اجرای درست آزمون، لینک آزمون برای چهار نفر از گویشوران بومی زبان فارسی ارسال شد. نتایج پاسخگویی فارسی‌زبانان نشان داد تنها سه سؤال از ۸۰ سؤال آزمون توسط آزمودنی‌ها به غلط پاسخ داده شده است، در این مرحله سه سؤال تغییر کرد و اصلاح شد و دوباره آزمون در اختیار گویشوران بومی زبان فارسی قرار گرفت. این بار تمام گویشوران به تمام سؤالات به درستی

پاسخ دادند. پس از طی این مراحل این نتیجه حاصل شد که آزمون از روایی محتوایی برخوردار است. پس از آن آزمون در مرحله اجرا بر روی فارسی‌آموزان قرار گرفت.

۳. لینک آزمون برای هفت نفر از زبان‌آموزان سطوح مختلف زبانی یعنی نوآموز، مقدماتی، پیش‌میانی، میانی، فوق‌میانی، پیشرفته و ماهر ارسال شد و نتایج آن مورد بررسی قرار گرفت. در این مرحله نمره زبان‌آموزان نوآموز و مقدماتی بسیار پایین‌تر از زبان‌آموزان سطوح بالاتر بود و هر چه سطح زبانی زبان‌آموزان بالاتر رفت نمره بهتری در آزمون کسب شد. بنابراین این نتیجه حاصل شد که آزمون اندازه‌واژگانی می‌تواند صفت مورد نظر پژوهشگر، یعنی اندازه‌گیری درست سطح توانایی آزمودنی‌ها را داراست و لذا از روایی لازم برخوردار است.

۴. لینک آزمون در اختیار زبان‌آموزان قرار گرفت. در این آزمون زبان‌آموزان پیش از پاسخ به سؤالات اصلی آزمون باید نام و نام خانوادگی، مرکز آموزشی که در آن به تحصیل زبان فارسی می‌پرداختند و سطح زبانی، که توسط مرکز آموزشی مشخص شده، را اعلام می‌کردند. در این پژوهش ۱۳۰ نفر شامل ۷۹ زن و ۵۱ مرد در بازه سنی ۲۰ تا ۴۵ سال به آزمون پاسخ داده و داده‌های خود را ثبت کردند.

۵. دوهفته پس از اجرای آزمون داده‌های زبان‌آموزان گردآوری شد و برای ارزیابی پایایی، لینک آزمون از طریق ایمیل‌های ثبت‌شده برای زبان‌آموزان ارسال شد. تعداد ۴۵ نفر از زبان‌آموزان در بازه آزمون هم شرکت کردند. داده‌های این زبان‌آموزان نیز گردآوری و مورد ارزیابی قرار گرفت.

یافته‌ها

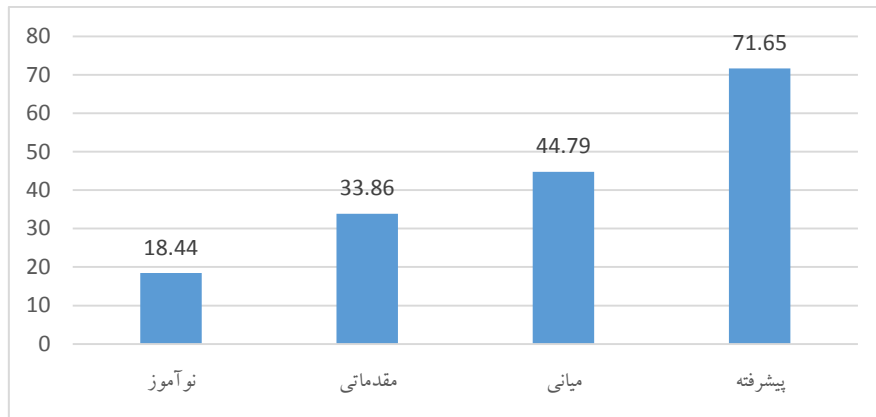
این پژوهش از نوع کمی و مقایسه‌ای است و اطلاعات از طریق اجرای آزمون روی فارسی‌آموزان خارجی گردآوری شده است. داده‌های این پژوهش نشان می‌دهد، ۹ زبان‌آموز در سطح نوآموز، ۵۳ زبان‌آموز در سطح مقدماتی، ۴۸ زبان‌آموز در سطح میانی و ۲۰ نفر در سطح پیشرفته بودند. اکثر آزمودنی‌ها را زبان‌آموزان سه مرکز آموزش زبان فارسی به غیر فارسی‌زبانان دانشگاه علامه طباطبائی، بنیاد سعدی و مرکز زبان جامعه‌المصطفی تشکیل می‌دهند و تعدادی از زبان‌آموزان مرکز آموزش زبان فارسی آنکارا را به‌عنوان مرکز آموزش زبان فارسی خود نام برده‌اند.

در این آزمون سؤالات به صورت سؤال تکمیل‌کردنی چهارگزینه‌ای و از نوع آزمون توانایی است و نمره‌دهی برای هر سطح به صورت جداگانه محاسبه شده است. محاسبه نمرات به این صورت است که کسب حداقل امتیاز از یک سطح مجوز ورود و پاسخ‌دهی به سؤالات سطح بالاتر خواهد بود. از آنجایی که برای هر یک از چهار سطح این آزمون ۲۰ سؤال طراحی شده، حداقل امتیاز برای قبولی در سطح اول، پاسخ‌دهی به بیش از ۱۴ سؤال یعنی کسب نمره بالاتر از ۷۰ درصد است. در سطح دوم این آزمون پاسخ‌دهی به بیش از ۱۳ سؤال یعنی کسب حداقل ۶۵ درصد امتیاز در نظر گرفته شده است و این امتیاز مجوز ورود به سطح سوم و پاسخ‌گویی به سؤالات این سطح است. همچنین در سطح سوم پاسخ‌گویی به ۱۲ سؤال از ۲۰ سؤال طرح‌شده، زبان‌آموز را به سطح چهارم هدایت می‌کند. در نهایت مجموع نمراتی که زبان‌آموزان از هر سطح کسب کرده‌اند با هم جمع شد و مورد تحلیل آماری قرار گرفت. نتایج این آزمون با سطح زبانی زبان‌آموزان که توسط مرکز آموزشی آنها تعیین شده، مقایسه شد تا وجود همبستگی میان سطح زبانی و نمره آزمون اندازه‌واژگانی این زبان‌آموزان مشخص گردد و مشخص شود آیا این آزمون می‌تواند به‌مثابه یک آزمون تعیین سطح عمل کند. در این بخش، نمرات آزمون در قالب جدول و نمودار نشان داده می‌شود و همچنین میزان میانگین و انحراف معیار نمرات ذکر خواهد شد تا در پایان بتوان با استفاده از این داده‌ها صحت فرضیه را تأیید یا رد کرد. شاخص‌های میانگین، انحراف معیار و چولگی آزمون در هر چهار گروه زبان‌آموزان پس از اتمام آزمون گردآوری شد که در جدول ۱ آمده است.

جدول ۱. میانگین، انحراف معیار و چولگی آزمون در هر سطح زبانی

ردیف	سطح زبانی	میانگین	انحراف معیار	چولگی
۱	نوآموز	۱۸,۴۴	۱۷,۲۹	۱,۵۸
۲	مقدماتی	۳۳,۸۶	۲۴,۶۲	۰,۲۰
۳	میانی	۴۴,۷۹	۳۶,۷۱	-۰,۴۶۸
۴	پیشرفته	۷۱,۶۵	۵,۰۱	-۱,۰۹۷

نمودار ۱. میانگین نمرات زبان‌آموزان هر سطح زبانی

بررسی داده‌ها نشان می‌دهد میزان چولگی در هر گروه عددی بین ۲- و ۲+ است که نشانه توزیع نرمال و متقارن داده‌هاست. پراکنندگی نرمال نمرات زبان‌آموزان مشخص می‌کند که گروه‌های نوآموز، مقدماتی، میانی و پیشرفته همگن است و زبان‌آموزان این سطوح همگی از لحاظ سطح زبانی در یک سطح هستند. مقایسه میانگین نمرات زبان‌آموزان هر سطح نشان می‌دهد زبان‌آموزان سطح پیشرفته در پاسخگویی به سؤالات آزمون اندازه‌واژگانی موفق‌تر از زبان‌آموزان سطح میانی و زبان‌آموزان سطح میانی موفق‌تر از زبان‌آموزان سطح مقدماتی عمل کردند و زبان‌آموزان سطح مقدماتی عملکرد بهتری نسبت به زبان‌آموزان سطح نوآموز داشتند. به منظور ارزیابی معناداری اختلاف میان میانگین داده‌های به‌دست‌آمده برای هر یک از گروه‌های شرکت‌کننده در این آزمون، در پژوهش حاضر از آزمون تحلیل واریانس^۱ استفاده شده است. در این آزمون، سطح معنی‌داری کمتر از ۰,۰۵ نشان‌دهنده وجود اختلاف معنادار بین آزمون‌هاست. نتایج حاصل از آزمون تحلیل واریانس در جدول ۲ آمده است.

جدول ۲. آزمون ANOVA برای آزمون

درجه آزادی	درجه معناداری	مقایسه چهار گروه آزمودنی در سطوح زبانی مختلف
۳	۰,۰۰۰۱	

درجه معنی‌داری این آزمون ۰,۰۰۰۱ به دست آمده است که می‌توان با توجه به توزیع نرمال داده‌ها از آن نتیجه گرفت اختلاف میان میانگین نمرات گروه‌های مختلف معنادار

1. Analysis of variance (ANOVA)

است. تفاوت معنادار میان گروه‌های مختلف نشان می‌دهد این آزمون می‌تواند میان زبان‌آموزان سطوح مختلف آموزشی تمایز برقرار کند. نتایج تحلیل داده‌ها نشان می‌دهد نمره کسب‌شده در آزمون به سطح زبانی وابسته است و هر چه سطح زبانی آزمودنی بالاتر باشد نمره آزمون بالاتر خواهد بود. در ادامه برای تعیین همگنی واریانس‌ها نیز از آزمون اندازه‌گیری‌های مکرر موسوم به آزمون کرویت ماچلی ۱ استفاده شده است. در این آزمون، سطح معنی‌داری کمتر از ۰,۰۵ نشان‌دهنده وجود اختلاف معنادار بین آزمون‌هاست. نتایج حاصل از آزمون کرویت ماچلی در جدول ۳ آمده است.

جدول ۳. آزمون کرویت ماچلی برای آزمون

مقایسه میانگین داده‌های چهار گروه از نظر همگن بودن	درجه معناداری	درجه آزادی
	۰,۰۰۰۱	۳

همچنین برای سنجش پایایی آزمون، از روش آزمون - بازآزمون و ضریب پیرسون استفاده شد. در این روش مقدار ضریب بین ۰,۵ و ۱ مشخص‌کننده همبستگی قوی بین دو آزمون است و پایایی آزمون را نشان می‌دهد. نتایج این مقایسه در جدول ۴ آمده است.

جدول ۴. محاسبه ضریب پیرسون در روش آزمون - بازآزمون

مقایسه نمره زبان‌آموزان در آزمون و بازآزمون	تعداد زبان‌آموزان	درجه معناداری	ضریب پیرسون
	۴۵	۰,۰۰۰۱	۰,۸۴۳

ضریب پیرسون در این دو آزمون ۰,۸۴۳ به دست آمد که نشان می‌دهد این دو آزمون با یکدیگر همبستگی دارند و این آزمون دارای پایایی است. بالاتر بودن نمرات زبان‌آموزان سطح پیشرفته و کمتر بودن نمرات زبان‌آموزان سطوح مبتدی در این آزمون مشخص شد. حال اگر بخواهیم از این آزمون برای تعیین سطح زبان‌آموزان استفاده کنیم نیاز داریم یک نمره مشخص را سنجه قرار دهیم تا زبان‌آموزانی با نمره‌ای بالاتر از آن در یک سطح و زبان‌آموزانی با نمره‌ای پایین‌تر از آن در سطح دیگری قرار گیرند. پیش‌تر گفته شد که هر سطح بسامدی از واژگان متون مطبوعاتی در این پژوهش شامل ۵۰۰ واژه به ترتیب میزان بسامد است و برای هر سطح ۲۰ سؤال طراحی شده است. پاسخ درست به حداقل ۷۰ درصد سؤالات در سطح اول (۵۰۰ واژه پربسامد) مجوز ورود به

1. Mauchly's Test of Sphericity

سطح دوم (واژه‌های ردیف ۵۰۱ تا ۱۰۰۰)، پاسخ درست به حداقل ۶۵ درصد از سؤالات در سطح دوم، مجوز ورود به سطح سوم (واژه‌های ردیف ۱۰۰۱ تا ۱۵۰۰) و پاسخ درست به حداقل ۶۰ درصد از سؤالات در سطح سوم مجوز ورود به سطح چهارم (واژه‌های ۱۵۰۱ تا ۲۰۰۰) است. به صورت تقریبی می‌توان گفت زبان‌آموزی که از یک سطح عبور کند به واژه‌های آن سطح بسامدی مسلط است، به طور مثال زبان‌آموزی که بتواند به بیش از ۱۴ سؤال طراحی شده از سطح اول واژگانی یعنی پانصد واژه پربسامد زبان فارسی پاسخ دهد می‌توان گفت تقریباً این ۵۰۰ واژه در زبان فارسی را بلد است. در این پژوهش چهار بازه از نمرات را تعریف می‌کنیم؛ نمرات بین ۰ تا ۱۳ از ۸۰، نمرات ۱۴ تا ۲۶، نمرات ۲۷ تا ۳۹، و نمرات بالای ۳۹. تعداد زبان‌آموزانی که در هر سطح توانسته نمره‌ای در آن بازه کسب کنند محاسبه شده و در جدول ۵ آمده است.

جدول ۵. تعداد زبان‌آموزان در هر بازه از نمره

بازه	سطح (تعداد)		نواآموز	مقدماتی	میانی	پیشرفته	تعداد کل
	نمره (از ۸۰)						
۱	نمره بین ۰ تا ۱۳		۶	۲۸	۱۲	۰	۴۶
۲	نمره بین ۱۴ تا ۲۶		۱	۶	۵	۰	۱۲
۳	نمره بین ۲۷ تا ۳۹		۰	۱	۱	۰	۲
۴	نمره بالاتر از ۳۹		۲	۲۴	۳۰	۲۰	۷۶

جدول ۶. درصد زبان‌آموزان در هر بازه از نمره

بازه	سطح (درصد)		نواآموز	مقدماتی	میانی	پیشرفته
	نمره (از ۸۰)					
۱	نمره بین ۰ تا ۱۳		۱۳,۰۴	۶۰,۸۶	۲۶,۰۸	۰
۲	نمره بین ۱۴ تا ۲۶		۸,۳۳	۵۰	۴۱,۶۶	۰
۳	نمره بین ۲۷ تا ۳۹		۰	۵۰	۵۰	۰
۴	نمره بالاتر از ۳۹		۲,۶۳	۳۱,۵۷	۳۹,۴۷	۲۶,۳۱

درصد زبان‌آموزان در هر بازه از نمره در جدول‌ها نمایش داده شد. برای تفسیر آن می‌توان گفت از آنجایی که بیشتر زبان‌آموزانی که نمره بین ۰ تا ۱۳ داشتند از گروه مقدماتی بودند با توجه به برتری تعداد زبان‌آموزان سطح مقدماتی، این بازه نمره برای یک زبان‌آموز می‌تواند نشان‌دهنده سطح مقدماتی باشد. همچنین از آنجایی که میان ۹ نفر آزمودنی سطح

نوآموز این آزمون ۶ نفر، یعنی ۶۶,۶۶ درصد، نمره‌ای بین ۰ تا ۱۳ کسب کرده‌اند می‌توان گفت زبان‌آموزان نوآموز عموماً نمره‌ای در این بازه را کسب می‌کنند. در سطح بعدی نمره بین ۱۴ تا ۲۶ قرار می‌گیرد که ۸,۳۳ درصد، از سطح نوآموز، ۵۰ درصد مقدماتی و ۴۱,۶۶ درصد میانی بوده‌اند. بنابراین زبان‌آموزان نوآموز و مقدماتی عموماً نمره‌ای بین ۰ تا ۲۶ کسب می‌کنند. با توجه به تعریف سطوح نوآموز و مقدماتی در استاندارد مرجع آموزش زبان فارسی، زبان‌آموزان سطح نوآموز و مقدماتی هر دو دایره واژگانی محدودی دارند و اغلب در بازیابی همین واژه‌ها نیز دچار مشکل هستند (صحرائی و مرصوص، ۱۳۹۵). بنابراین این بازه نمره نشان‌دهنده سطوح ابتدایی در یادگیری زبان است.

در بازه نمره بین ۲۷ تا ۳۹ تنها دو نفر حضور داشتند که پس از بررسی سایر بازه‌های نمره در این آزمون به این بخش خواهیم پرداخت. در این آزمون تعداد ۷۶ نفر به نمره‌ای بالاتر از ۳۹ دست یافته‌اند که بنا بر آمار بیشتر این افراد، یعنی ۳۹,۴۷ درصد از آنها در سطح میانی قرار گرفته بودند و پس از آن ۳۱,۵۷ درصد دیگر در سطح مقدماتی و ۲۶,۳۱ درصد در سطح پیشرفته قرار گرفته بودند. در اینجا لازم است نمرات زبان‌آموزان سطح میانی و پیشرفته بررسی شود. نمرات زبان‌آموزان سطح پیشرفته نشان می‌دهد تمامی آنها، یعنی ۱۰۰ درصد زبان‌آموزان، نمره بالاتر از ۶۰ کسب کرده‌اند. در این سطح کمترین نمره ۶۱ و بالاترین نمره ۷۸ است. حال اگر نمرات زبان‌آموزان سطح میانی را بررسی کنیم تعداد نمرات بالاتر از ۶۰ در این سطح ۲۳ نفر یعنی ۴۷,۹۱ درصد است. در این مرحله این نتیجه حاصل می‌شود که نمره ۴۰ تا ۶۰ را می‌توان سطح میانی و نمره بالاتر از ۶۱ را سطح پیشرفته برای زبان‌آموز تلقی کرد. در بازه نمره بین ۲۷ تا ۳۹ نیز می‌توان از اصل تعمیم‌پذیری استفاده کرد، مطابق این اصل یک نمره مشاهده‌شده معرف یک نمونه از تمام نمره‌های ممکن فرض می‌شود. از آنجایی که نمره مابین ۰ تا ۲۶ متعلق به زبان‌آموزان سطوح ابتدایی یادگیری زبان و نمره ۴۰ تا ۶۰ متعلق به زبان‌آموزان سطح میانی است، می‌توان نمره مابین ۲۷ تا ۳۹ را نیز نمره زبان‌آموز سطح میانی دانست. از آنجایی که طبق استاندارد مرجع آموزش زبان فارسی میزان ساعات آموزشی سطح نوآموز و مقدماتی جمعاً ۱۶۰ ساعت، سطح میانی ۳۶۰ ساعت و سطح پیشرفته ۱۲۰ ساعت است (همان: ۲۹)، بیشتر بودن واژه‌هایی که سطح میانی باید یاد بگیرند منطقی است. تحقیق بر روی تعداد بیشتری از زبان‌آموزان سطح میانی می‌تواند به روشن‌تر شدن این موضوع کمک کند.

جدول ۷. درصد زبان‌آموزان با نمره بین ۶۱ تا ۸۰

سطح (درصد) نمره (از ۸۰)	نوآموز	مقدماتی	میانی	پیشرفته
نمره بین ۶۱ تا ۸۰	۰ (درصد ۰)	۱۴ (درصد ۲۶,۴۱)	۲۳ (درصد ۴۷,۹۱)	۲۰ (درصد ۱۰۰)

تفسیر این آزمون را می‌توان به صورت زیر جمع‌بندی کرد.

جدول ۸. تعیین سطح آزمودنی بر اساس نمره آزمون

نمره	سطح زبانی	سطح بسامدی واژگان
نمره بین ۰ تا ۲۶	سطح نوآموز و مقدماتی	واژه‌های ۱ تا ۵۰۰
نمره بین ۲۷ تا ۳۹	سطح میانی	واژه‌های ۵۰۱ تا ۱۰۰۰
نمره بین ۴۰ تا ۶۰	سطح میانی	واژه‌های ۱۰۰۱ تا ۱۵۰۰
نمره بین ۶۱ تا ۸۰	سطح پیشرفته	واژه‌های ۱۵۰۱ تا ۲۰۰۰

بحث و نتیجه‌گیری

با توجه به بحث‌های پیشین می‌توان گفت آزمون اندازه‌واژگانی می‌تواند به‌مثابه یک آزمون تعیین سطح، سطح زبانی زبان‌آموزان را مشخص کند. از آنجایی که این آزمون به‌سهولت و سرعت قابل اجراست و زمان کوتاهی صرف پاسخگویی به آن می‌شود می‌توان در مواقعی که تشخیص سریع سطح زبانی نیاز است، مورد استفاده قرار گیرد. همچنین زبان‌آموزان می‌توانند از این آزمون برای خودارزیابی دانش زبانی استفاده کنند و وقت و تلاش خود را برای یادگیری واژه‌هایی صرف کنند که در محدوده بسامدی تشخیص داده‌شده توسط آزمون اندازه‌واژگانی قرار داد.

در این پژوهش یک آزمون اندازه‌واژگانی براساس ۲۰۰۰ واژه پربسامد زبان فارسی طراحی و اجرا شد. هدف از اجرای این پژوهش بررسی دو فرضیه بود. فرضیه اول، وجود روایی و پایایی آزمون بود که پس از انجام آزمون‌های آماری مشخص شد فرضیه اول صحیح است و آزمون اندازه‌واژگانی این پژوهش از روایی و پایایی برخوردار است. فرضیه دوم نیز امکان استفاده از این آزمون به‌عنوان یک آزمون تعیین سطح بود که نتایج آزمون نشان داد هرچه سطح زبانی آزمودنی بالاتر رفته نمره کسب‌شده در آزمون نیز بالاتر است که این گزاره از روی مقایسه میانگین نمرات آزمودنی‌ها در آزمون حاصل شده است. همچنین

آزمون‌های آماری اختلاف میانگین زبان آموزان سطوح مختلف را معنادار نشان دادند. نمرات زبان آموزان نیز به صورت بازه‌ای مورد ارزیابی قرار گرفت و مشخص شد بیشتر زبان آموزان با نمره پایین‌تر متعلق به سطح زبانی پایین‌تر و زبان آموزان با نمره بالاتر متعلق به سطح زبانی بالاتری هستند که در نتیجه می‌توان از این آزمون به‌عنوان آزمونی برای تشخیص سطح دانش زبانی استفاده کرد. با این حال شایان ذکر است که آزمون اندازه‌گیری واژگانی مرز سطوح زبانی را مشخص می‌کند و تعیین سطح به صورت دقیق منوط به ملاحظات عملی دیگری از جمله مصاحبه شفاهی با زبان آموزان و بررسی سابقه تحصیل و آموزش زبان فارسی در ایران یا کشور مبدأ است. همچنین ذکر شد که این آزمون سطح دانش واژگانی را می‌سنجد و ممکن است زبان‌آموزی در این مؤلفه سطح بالایی داشته باشد و در مؤلفه دیگری مانند دستور یا تلفظ عملکرد پایین‌تری نشان بدهد.

برای پژوهش‌های بیشتر در این زمینه پیشنهاد می‌شود طراحی سؤالات بر روی واژه‌های کم‌بسامدتر زبان فارسی انجام شود تا زبان آموزان سطوح دیگر بتوانند با انجام این آزمون از میزان دانش واژگانی خود و تسلط بر روی واژگان پر‌بسامد و کم‌بسامد زبان فارسی آگاه شوند و با توجه به سطح و دانش خود برای یادگیری نادانسته‌های خود زمان بگذارند.

منابع

- آلن، مری‌ین، وندی. (۱۹۷۹). *مقدمه‌ای بر نظریه‌های اندازه‌گیری*. ترجمه علی دل‌اور. (۱۳۹۶). تهران: سمت.
- صحرائی، رضامراد و احمدی قادر، شهناز. (۱۳۹۴). آموزش مستقیم واژه در متن: مقایسه تأثیر دو رویکرد یادگیری مستقیم و تصادفی در یادگیری واژه. *زبان‌پژوهی*، (۱۷)، ۷۷-۱۰۲.
- صحرائی، رضامراد و مرصوص، فائزه. (۱۳۹۵). *استاندارد مرجع آموزش زبان فارسی*. تهران: انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی.
- بی‌جن‌خان، محمود. (۱۳۹۰). *فرهنگ بسامدی براساس پیکره متنی زبان فارسی امروز*. تهران: موسسه انتشارات دانشگاه تهران.
- جعفرپور، عبدالجواد. (۱۳۷۵). *مقدمه‌ای بر آزمون‌شناسی زبان*. شیراز: انتشارات دانشگاه شیراز.
- حسینی، حمید. (۱۳۸۴). *واژه‌های پرکاربرد فارسی امروز بر مبنای پیکره یک‌میلیون لغتی شامل بیش از ۸۰۰۰ لغت قاموسی و غیرقاموسی*. تهران: کانون زبان ایران.

شرفی‌نژاد، حسنیه. (۱۳۹۳). طراحی نرم‌افزاری برای آموزش و سنجش واژگان پایه زبان فارسی، راهکاری نوین پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه علامه طباطبائی.

شقایق، ویدا. (۱۳۷۸). اهداف آموزش زبان فارسی. نامه فرهنگ، (۳۴)، ۱۲۶-۱۳۲.
صحرائی، رضامراد طالبی، مروارید و مجیری، امیرحسین. (۱۳۹۶). مقایسه واژه‌های پایه زبان فارسی در شش پژوهش. پژوهش‌نامه آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان، (۱۳)، ۱۱۵-۱۳۴.

صحرائی، رضامراد طالبی، مروارید و مجیری، امیرحسین. (۱۳۹۸). واژه‌های پایه‌ی زبان فارسی مبتنی بر متون مطبوعاتی. زبان‌پژوهی، (۳۳)، ۳۵۳-۳۷۸.
عبادی، سامان و کیلی‌فرد، امیررضا و بهراملو، خسرو. (۱۳۹۳). تدوین فهرست واژگان پایه برای زبان فارسی: رویکردی تلفیقی. پژوهش‌نامه آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان، (۳)، ۳-۲۳.

محمودی بختیاری، بهروز. (۱۳۹۰). بررسی اندازه‌خزانه واژگان بیانی کودکان طبیعی ۳۶-۱۸ ماهه فارسی‌زبان. پژوهش در علوم توانبخشی، (۵)، ۶۸۱-۶۸۷.
محمودی بختیاری، بهروز. (۱۳۹۱). مقایسه اندازه‌خزانه واژگان بیانی در کودکان ۳۶-۱۸ ماهه نارس با همتایان هنجار. شنوایی‌شناسی، (۳۷)، ۷۷-۸۲.
مؤذنی، فاطمه و آقاگل‌زاده، فردوس. (۱۳۹۸). تأثیر بازی‌های زبانی مبتنی بر گفتمان کلاسی بر دایره واژگان کودکان. زبان‌پژوهی، (۳۳)، ۴۷-۶۲.
میرزائی، آزاده. (۱۳۹۶). آشنایی با زبان‌شناسی پیکره‌ای. تهران: دانشگاه علامه طباطبائی.

References

- Ahmadiye ghader, Sh. 2013, Direct Teaching of Vocabulary in Context: the Comparison of Effect of Direct and Incidental Teaching in Learning Vocabulary. Zabanpajuhi, 17: 77_103 [In Persian]
- AleAhmad, A., Amiri, H., Darrudi, E., Rahgozar, M., & Oroumchian, F. (2009). Hamshahri: A Standard Persian Text Collection. Knowledge-Based Systems, 22(5), 382-387 [In Persian].
- Baleghizadeh and Golbin, M. (2010). The effect of vocabulary size on reading comprehension of Iranian EFL learners. LiBRI. Linguistic and Literary Broad Research and Innovation, 1(2), 33-47.
- Beglar, D. 2010. A rasch-based validation of the vocabulary size test, Language Testing, 27(1): 101-118.
- Birjandi, P and P, Mosallanejad. 2010. An Overview of Testing and Assessment. Esfahan: Sepahan Publication.
- Bussmann, H. 2006. Routledge dictionary of language and linguistics. Routledge.
- Chapelle, C. 1994. Are C-tests valid measures for L2 vocabulary research? Second Language Research. 10(2): 157-187.

- Coxhead, A., Nation, P., & Sim, D. 2015. Measuring the vocabulary size of native speakers of English in New Zealand secondary schools. *New Zealand Journal of Educational Studies*, 50(1), 121-135.
- Ebadi, S., A. Vakilifard, A., & Bahramlu, K. 2004. Developing a General Service Wordlist for Persian Language: An Integrated Approach. *JTPSOL*, 3 (8), 3-23.
- Farhady, H., A. Jafarpur and Birjandi. 2014. *Testing Language Skills from Theory to Practice*. Tehran: SAMT.
- Fountain, R. L., & Nation, I. S. P. 2000. A vocabulary-based graded dictation test. *RELC journal*, 31(2): 29-44.
- Henning, G. 1991. A study of the effects of contextualization and familiarization on responses to the TOEFL vocabulary test items. *ETS Research Report Series*, 1991(1): i-16.
- Jafarpour, A. 1996, *An introduction to language testing*, Shiraz: Shiraz university publication [In Persian]
- Karami, H. 2012. The development and validation of a bilingual version of the Vocabulary Size Test, *RELC Journal*, 43(1): 53-67.
- Laufer, B. and P. J. A. I. Nation. 1995. Vocabulary size and use: Lexical richness in L2 written production, *Applied linguistics* 16(3): 307-322 .
- Laufer, B., & Goldstein, Z. 2004. Testing vocabulary knowledge: Size, strength, and computer adaptiveness, *Language learning*, 54(3), 399-436.
- Mahmoudi, B. a comparative study of size of expressive lexicon in prematurely born children with full-term 18-36 months children. *Auditory and Vestibular Research Journal*: 37: 77-82 [In Persian]
- Mahmoudi, B. the size of expressive lexicon in 18 to 36 month old children raised in farsi-speaking families: a comparative study. *JRRS*, 5: 681-687 [In Persian]
- Malvern, D., & Richards, B. 2012. Measures of lexical richness. *The encyclopedia of applied linguistics*.
- Meara and Buxton 1987. An alternative to multiple choice vocabulary tests, *Language Testing*, 4(2): 142-154.
- Meara, P. M., & Milton, J. 2003. *X-lex: the Swansea levels test*, Express Publishing.
- Mirzaei, A. an introduction to corpus linguistics, Tehran: Allameh Tababaei University publication [In Persian]
- Moazzeni, F. Aghagolzadeh, F. the effect of classroom discourse-based language games on children's vocabulary size. *Zabanpajuhi*: 33 [In Persian]
- Nation, P. 2012. Measuring vocabulary size in an uncommonly taught language. In *International Conference on Language Proficiency Testing in the Less Commonly Taught Languages*, Bangkok, Thailand.
- Nation, P. and T. Chung. 2009. *Teaching and testing vocabulary*. The handbook of language teaching.
- Nunan, D. 2015. *Teaching English to Speakers of Other Languages: An Introduction*, Taylor & Francis.
- Richards, J. C., Richards, J. C., & Renandya, W. A. (Eds.). 2002. *Methodology in language teaching: An anthology of current practice*. Cambridge university press.
- Sahraee, R. Talebi, M. Mojiri, A. 2017. persian basic words based on newspaper texts. *JTPSOL*, 13: 115-134 [In Persian]
- Sahraee, R. Talebi, M. Mojiri, A. 2019. Persian basic words based on texts by press. *ZabanPazhuhi*, 33: 353-378 [In Persian]
- Sahraee, R. Marsous, F. *Persian Language Teaching standard Reference (PLTSR)*, Tehran: Allameh Tababaei University publication [In Persian]
- Schmitt, N. 2008. Instructed second language vocabulary learning, *Language Teaching Research*, 12(3), 329-363.

- Şen, Y., & Kuleli, M. 2015. The effect of vocabulary size and vocabulary depth on reading in EFL context. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 199: 555-562.
- Shaghghi, V. 1999, Goals of teaching Persian. *Name Farhang*, 34: 126-132 [In Persian]
- Sharafinejad, H. 2014, designing a software for teaching and testing the farsi core vocabulary: a new pedagogy, thesis submitted for the degree of master, Allameh Tabatabaei: Tehran [In Persian]
- Staehr, L. S. 2008. Vocabulary size and the skills of listening, reading and writing. *Language Learning Journal*, 36(2), 139-152.
- Webb, S., Sasao, Y., & Ballance, O. 2017. The updated Vocabulary Levels Test: Developing and validating two new forms of the VLT. *ITL – International Journal of Applied Linguistics*, 168(1): 34–70.
- West, M. 1965. A general service list of English words. Longmans Green and Co. Ltd.

پیوست: آزمون اندازه‌واژگانی

در هر سؤال با توجه به جمله معنی واژه داخل گیومه (») را علامت بزنید.

۱) «آخرین»			
اسفند آخرین ماه سال است.			
۱. پایانی‌ترین	۲. سردترین	۳. بهترین	۴. کامل‌ترین
۲) «نویسنده»			
سارا نویسنده اخبار روزنامه است.			
۱. کسی که چیزی می‌نویسد	۲. کسی که روزنامه می‌فروشد	۳. کسی که روزنامه چاپ می‌کند	۴. کسی که اخبار روزنامه را می‌خواند
۳) «بیشتر»			
در سال‌های اخیر گرمای هوا بیشتر شده است.			
۱. زیادتر	۲. گرم‌تر	۳. بهتر	۴. مناسب‌تر
۴) «وقت»			
بازی فوتبال در وقت معمول خود تمام شد.			
۱. زمان	۲. پیروزی	۳. مسابقه	۴. برنامه
۵) «مردم»			
در ایران مردم به سلامت خود اهمیت می‌دهند.			
۱. انسان‌ها	۲. کودکان	۳. مردان	۴. جوان‌ها
۶) «خوب»			
سطح مطالعه در کشور ما خوب است.			
۱. مناسب	۲. بسیار زیاد	۳. خیلی کم	۴. بهترین
۷) «بزرگ»			
کرمان یکی از استان‌های بزرگ ایران است.			
۱. دارای اندازه زیاد	۲. دارای زیبایی زیاد		

۳. دارای ثروت زیاد	۴. دارای جمعیت زیاد
(۸) «تولید»	
مقدار تولید لباس در کشور افزایش یافته است.	
۱. به وجود آوردن	۲. دوختن
۳. طراحی	۴. زیبایی
(۹) «بیماری»	
چاقی یکی از دلایل بیماری در جوانان است.	
۱. مریضی	۲. مرگ
۳. تنبلی	۴. بیکاری
(۱۰) «مدت»	
در این مدت کم توانستیم داروی کرونا را در کشور بسازیم.	
۱. زمان	۲. پول
۳. توان	۴. بیماری
(۱۱) «قیمت»	
در سال گذشته قیمت بنزین در ایران زیاد شد.	
۱. ارزش مالی	۲. حجم مصرفی
۳. مصرف روزانه	۴. فروش روزانه
(۱۲) «تمام»	
کتاب‌دار تمام کتاب‌های کتابخانه را مرتب کرد.	
۱. کل	۲. بیشتر
۳. ترتیب	۴. مهم‌تر
(۱۳) «قانونی»	
استفاده از موبایل در هواپیما قانونی نیست.	
۱. قابل انجام	۲. مؤدبانه
۳. مفید	۴. ارزان
(۱۴) «میان»	
در سال ۱۳۳۷ میلادی جنگ بزرگی میان انگلستان و فرانسه شروع شد.	
۱. بین	۲. طرف
۳. برای	۴. مبارزه
(۱۵) «زمینه»	
بعضی از پزشکان ایرانی در زمینه درمان دیابت مطالعه می‌کنند.	
۱. موضوع	۲. بیماری
۳. خشکی	۴. سطح
(۱۶) «خصوصی»	
روز قبل مدیر مدرسه با یکی از دانش‌آموزان به صورت خصوصی صحبت کرد.	
۱. تنهایی	۲. تخصصی
۳. جمعی	۴. مساوی
(۱۷) «روابط»	
استفاده زیاد از موبایل برای روابط انسان خطرناک است.	
۱. پیوندها	۲. سلامت
۳. امنیت	۴. جامعه
(۱۸) «اخیر»	

در سال‌های اخیر مصرف سیگار در آمریکا زیادتر شده است.

۱. مدت زمان کوتاهی از گذشته تا امروز
۲. از مدت‌ها پیش تا امروز
۳. از سال‌های بسیار دور تا امروز
۴. در یک سال گذشته

۱۹) «نیرو»

ورزش نیروی جسمی انسان را زیاد می‌کند.

۱. قدرت
۲. سلامت
۳. قیمت
۴. کیفیت

۲۰) «نیاز»

یادگیری یک زبان جدید، به تمرین زیادی نیاز دارد.

۱. لازم داشتن
۲. مهارت داشتن
۳. علاقمند بودن
۴. اضطراری بودن

۲۱) «کیفیت»

در زمان خرید وسایل برقی توجه به کیفیت ساخت بسیار مهم است.

۱. میزان خوب بودن
۲. دقت به کار رفته
۳. مقدار وسایل مصرف شده
۴. قیمت تمام شده

۲۲) «عوامل»

پلیس عوامل دزدی از بانک را دستگیر کرد.

۱. کسانی که در انجام کاری شرکت می‌کنند
۲. کسانی که با پلیس همکاری می‌کنند
۳. کسانی که در بانک کار می‌کنند
۴. کسانی که در اداره پلیس کار می‌کنند

۲۳) «سرعت»

سرعت ماشین آنقدر زیاد بود که راننده نتوانست ماشین را کنترل کند و تصادف کرد.

۱. تندى
۲. شیب
۳. قیمت
۴. ارتفاع

۲۴) «رفتار»

پیامبر اسلام (ص) با همه مردم به خوبی رفتار می‌کرد.

۱. برخورد با مردم
۲. رفتن از پیش مردم
۳. صحبت با مردم
۴. همراهی با مردم

۲۵) «هنگام»

در هنگام زلزله باید به مکان‌های امن پناه ببریم.

۱. زمان
۲. برخورد
۳. ارتباط
۴. آسیب

۲۶) «حقوق»

فردا حقوق معلم‌ها به آنها داده می‌شود.

۱. پول ماهانه برای کار
۲. کلاس برای تدریس
۳. مسئولیت انجام کار
۴. حق امتیاز کار

۲۷) «کسب»

یکی از افتخارهای بزرگ برای هر ورزشکار کسب مدال طلا در المپیک است.

۱. گرفتن	۲. تجارت	۳. پرداخت	۴. کوشش
۲۸. «بازگشت»			
یکی از خبرهای خوب امسال بازگشت فلامینگوها به دریاچه ارومیه بود.			
۱. دوباره آمدن	۲. مسافرت کردن	۳. بازی کردن	۴. مهاجرت کردن
۲۹. «قسمت»			
امروز در قسمت‌های زیادی از کشور باران می‌بارد.			
۱. بخش	۲. مرحله	۳. شهر	۴. خشکی
۳۰. «سراسر»			
روز ۲۲ بهمن مدارس در سراسر کشور تعطیل است.			
۱. همه شهرها	۲. بیشتر شهرها	۳. بعضی شهرها	۴. چند شهر
۳۱. «شیوه»			
قبض (صورتحساب) موبایل را با چند شیوه می‌توان پرداخت کرد.			
۱. روش	۲. پول	۳. مشکل	۴. مسئله
۳۲. «سخن»			
معلم سخن خود را با نام خدا آغاز کرد.			
۱. حرف	۲. نوشته	۳. یادداشت	۴. دانش
۳۳. «مبارزه»			
سیستم ایمنی بدن انسان با بیماری‌ها مبارزه می‌کند.			
۱. جنگیدن	۲. از دست دادن	۳. پیشگیری	۴. از بین بردن
۳۴. «نوین»			
آموزش مجازی از روش‌های نوین تدریس در جهان است.			
۱. جدید	۲. خوب	۳. امن	۴. ساده
۳۵. «پیروزی»			
پیروزی در مسابقات جهانی آرزوی هر کشوری است.			
۱. برنده شدن	۲. شرکت کردن	۳. همکاری کردن	۴. برگزار کردن
۳۶. «پرسش»			
این روزها مهم‌ترین پرسش مردم، راه‌حل نابودی ویروس کرونا است.			
۱. سؤال	۲. امیدواری	۳. آرزو	۴. تعجب
۳۷. «انتقال»			
یکی از مشکلات افراد پیر انتقال پول از طریق اینترنت است.			
۱. جابه‌جا کردن	۲. به دست آوردن	۳. خرج کردن	۴. پس‌انداز کردن
۳۸. «سابق»			

فدراسیون جهانی فوتبال از رئیس سابق خود شکایت کرد.

۱. قبلی ۲. فعلی ۳. متهم ۴. خلاف کار
۳۹. «امتیاز»

یکی از امتیازهای آموزش آنلاین کم‌شدن زمان رفت و آمد به کلاس‌ها است.

۱. ویژگی خوب ۲. آزمون گرفتن ۳. مشکلات کار ۴. معدل کلاس
۴۰. «سن»

بسیاری از مردم سن خود را به دیگران نمی‌گویند.

۱. میزان سال‌های عمر انسان ۲. میزان درآمد انسان از کار
۳. مشکلات انسان در کار ۴. میزان خرج کردن انسان
۴۱. «سنتی»

این روزها بسیاری از جوانان به موسیقی سنتی ایران گوش می‌دهند.

۱. به سبک قدیمی ۲. به سبک معمولی ۳. به سبک نوین ۴. به سبک محلی
۴۲. «اشتباه»

انجام ورزش‌های سنگین در سن پایین اشتباه است.

۱. کار غلط ۲. کار لازم ۳. کار خطرناک ۴. کار مفید
۴۳. «دیدگاه»

دانشجویان در جلسه‌ای با رئیس دانشگاه دیدگاه‌های خود را بیان کردند.

۱. نظر ۲. مشاهده ۳. بازدید ۴. دیدن
۴۴. «پیش‌بینی»

در روزنامه دیروز قهرمانی فرانسه در جام جهانی ۲۰۲۰ پیش‌بینی شده بود.

۱. گفتن اخبار پیروزی تیم‌های ورزشی ۲. گفتن اتفاقات قبل از اتفاق افتادن
۳. جلوگیری از پیروزی تیم‌های ورزشی ۴. جلوگیری از اتفاقات قبل از اتفاق افتادن
۴۵. «سرزمین»

همه مردم برای سرزمین خود آرزوی موفقیت دارند.

۱. کشور ۲. خانواده ۳. شهر ۴. کشاورزی
۴۶. «برجسته»

ابوعلی سینا یکی از دانشمندان برجسته ایرانی است.

۱. بزرگ و معروف ۲. قدیمی و دانا ۳. باسابقه و تاثیرگذار ۴. باسلیقه و خوش‌اخلاق
۴۷. «انگیزه»

در سال اول دانشگاه انگیزه‌ای برای تحصیل نداشتم اما بعداً به درس‌ها علاقه‌مند شدم.

۱. دلیل برای انجام کار ۲. امید به درس خواندن ۳. زمان برای انجام کار ۴. زمان برای دانشگاه رفتن
۴۸. «خروج»

بدون اجازه مدیر، خروج از مدرسه ممکن نیست.

۱. بیرون رفتن ۲. اخراج شدن ۳. خرج کردن ۴. درس خواندن
۴۹. «نگارش»

یادگیری نگارش نامه‌های اداری برای کارمندان اجباری است.

۱. نوشتن ۲. چاپ کردن ۳. ثبت کردن ۴. خواندن
۵۰. «ماندگار»

روز ۲۲ بهمن یک روز ماندگار در تاریخ ایران است.

۱. چیزی که یکسان بماند و تغییر نکند ۲. چیزی که زود فراموش شود
۳. چیزی که مردم را خوشحال کند ۴. چیزی که تاریخ را تغییر دهد
۵۱. «تماس»

تماس اسید با پوست باعث آسیب بدن می‌شود.

۱. برخورد کردن ۲. حل شدن ۳. احساس کردن ۴. ترکیب شدن
۵۲. «آرامش»

غذا خوردن در کنار خانواده به انسان «آرامش» می‌دهد.

۱. احساس راحتی ۲. احساس زیبایی ۳. احساس نیاز ۴. احساس سادگی
۵۳. «گردشگری»

هر سال افراد زیادی با هدف گردشگری به ایران می‌آیند.

۱. سفر کردن به کشورهای مختلف برای تماشای تفریح
۲. سفر کردن به کشورهای مختلف برای گشتن در بازارها
۳. سفر کردن به کشورهای مختلف برای درس خواندن
۴. سفر کردن به کشورهای مختلف برای مهاجرت
۵۴. «تقاضا»

سازمان ملل برای از بین بردن گرسنگی در جهان از همه کشورها تقاضای همکاری کرد.

۱. درخواست کردن ۲. پول خواستن ۳. مجبور کردن ۴. انتقال پول
۵۵. «تجاری»

چین یکی از کشورهایی است که سفرهای تجاری زیادی به آن می‌شود.

۱. با هدف خرید و فروش ۲. با هدف مهاجرت
۳. با هدف آموزش ۴. با هدف پزشکی
۵۶. «رقیب»

اسپانیا رقیب ایران در تولید زعفران است.

۱. حریف ۲. دشمن ۳. مبارز ۴. همکاری
۵۷. «تدریجی»

تغییر نحوه لباس پوشیدن مردم دنیا به صورت تدریجی اتفاق می‌افتد.

۱. به آهستگی
۲. کپارچه
۳. به سادگی
۴. یکنواخت

۵۸. «وابسته»

سازمان بهداشت جهانی (WHO) وابسته به سازمان ملل متحد (UN) است.

۱. آنچه مربوط به چیز دیگری است
۲. آنچه در همکاری با چیز دیگری است
۳. آنچه رئیس چیز دیگری است
۴. آنچه در مقابل چیز دیگری است

۵۹. «دستاورد»

یکی از دستاوردهای دانشگاه علامه طباطبائی ساخت مرکز آموزش زبان فارسی است.

۱. آنچه با کار و تلاش به دست می‌آید
۲. آنچه توسط دیگران ساخته شده باشد
۳. آنچه در دسترس مردم قرار گیرد
۴. آنچه برای آموزش استفاده می‌شود

۶۰. «کشف»

جولیوس بردت در سال ۱۹۱۹ برای کشف دستگاه ایمنی بدن انسان جایزه نوبل گرفت.

۱. پیدا کردن چیزی که قبلاً ناشناخته بوده
۲. ساختن چیزی که قبلاً ساخته نشده
۳. تنظیم کردن چیزی که قبلاً تنظیم نشده
۴. بررسی کردن چیزی که قبلاً بررسی نشده

۶۱. «مستقل»

هر کشور باید بتواند مستقل از سایر کشورها برای خود تصمیم بگیرد.

۱. بدون وابستگی
۲. بدون دشمنی
۳. بدون نگرانی
۴. بدون توجه

۶۲. «مقررات»

پیش از سفر به یک کشور باید با مقررات آن کشور آشنا شد.

۱. قانون‌ها
۲. مکان‌های تفریحی
۳. قرارگاه‌ها
۴. مکان‌های اقامتی

۶۳. «سامان‌دهی»

کتابخانه ملی ایران از سامان‌دهی تمامی کتاب‌های این مرکز خبر داد.

۱. مرتب کردن
۲. خریداری کردن
۳. دیجیتالی کردن
۴. ثبت کردن

۶۴. «نفع»

ایجاد جنگ، هیچ نفعی برای کشورهای منطقه نخواهد داشت.

۱. سود
۲. صلح
۳. شکست
۴. پیروزی

۶۵. «تمایلات»

شناختن خدا یکی از تمایلات طبیعی انسان است.

۱. چیزهایی که انسان دوست دارد
۲. چیزهایی که انسان را راهنمایی می‌کند
۳. چیزهایی که انسان در زندگی می‌شناسد
۴. چیزهایی که به انسان امید می‌دهد

۶۶. «اشتغال»

به دست آوردن پول یکی از دلایل نوجوانان برای اشتغال است.

۱. خرید کردن ۲. فروختن وسایل اضافی ۳. کار کردن ۴. دورریختن وسایل اضافی
۶۷. «مصدوم»

بازیکن اصلی تیم ملی بسکتبال در مسابقه قبل مصدوم شد.

۱. آسیب‌دیده ۲. اخراج شده ۳. تصادف کردن ۴. محکوم شده
۶۸. «کهن»

شعر کهن فارسی حدود سیزده نوع و سه سبک مختلف دارد.

۱. قدیمی ۲. زیبا ۳. گوناگون ۴. مشهور
۶۹. «پیچیده»

پیش‌بینی زمان زلزله هنوز هم یکی از مسائل پیچیده جهان است.

۱. سخت و دشوار ۲. وقت‌گیر و ساده ۳. علمی و مهم ۴. خطرناک و کشنده
۷۰. «مصاحبه»

رئیس‌جمهور در مصاحبه‌ای به سؤالات درباره برنامه کشور در سال آینده پاسخ داد.

۱. گفت‌وگو ۲. تماس ۳. روزنامه ۴. مقاله
۷۱. «معاملات»

یکی از راه‌های پیشرفت اقتصادی حذف دلار از معاملات بین‌المللی است.

۱. خرید و فروش‌ها ۲. تبدیل‌ها ۳. سرمایه‌گذاری‌ها ۴. کسب‌وکارها
۷۲. «هوادار»

نامزد انتخابات ریاست جمهوری در دور دوم سفرهای خود، دیشب با هواداران خود دیدار داشت.

۱. علاقه‌مند ۲. همکار ۳. رقیب ۴. محافظ
۷۳. «بدهی»

افزایش قیمت دلار بدهی مردم به مؤسسات مالی را افزایش داده است.

۱. مقدار پولی که باید به جایی پرداخت شود ۲. مقدار پولی که در جایی پس‌انداز می‌شود
۳. مقدار پولی که در آموزش خرج می‌شود ۴. مقدار پولی که در تجارت خرج می‌شود
۷۴. «محروم»

آموزش آنلاین در مناطق محروم مشکلات خاص خود را دارد.

۱. نیازمند ۲. بهره‌مند ۳. خشک ۴. مذهبی
۷۵. «دستیابی»

برای دستیابی به امنیت در کشور باید نیروی دفاعی آن را تقویت کرد.

۱. به چیزی رسیدن ۲. ایمن کردن ۳. آگاه کردن ۴. مقابله کردن
۷۶. «باستانی»

تعدادی از آثار باستانی ایران در خارج از کشور نگهداری می‌شود.

۱. مربوط به دوره پیش از تاریخ ۲. بسیار مشهور و تأثیرگذار

۳. مربوط به هنرهای بین‌المللی

۴. بسیار عجیب و خاص

۷۷. «ابهام»

یک سخنرانی موفق، بدون ابهام برای شنونده برگزار می‌شود.

۱. پیچیدگی در بیان

۲. حرف‌زدن زیاد

۳. مزاحمت در شنیدن

۴. هدر رفتن وقت

۷۸. «وعده»

وعده رئیس‌جمهور درباره اصلاح قیمت‌ها امکان‌پذیر نیست.

۱. خبری درباره آینده

۲. همکاری در بازار

۳. تصمیمی برای آینده

۴. دستور برای اجرا

۷۹. «نوسانات»

بسیاری از مردم از نوسانات بازار ارز ناراحت هستند.

۱. تغییرات دائمی

۲. اخبار ناراحت‌کننده

۳. کاهش خرید و فروش‌ها

۴. ناامنی خریدهای خارجی

۸۰. «مراجعه»

برای مطمئن شدن از سلامتی مراجعه به متخصص لازم است.

۱. رفتن

۲. برگشتن

۳. مطالعه کردن

۴. درمان کردن

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

استناد به این مقاله: حامدی، مینا و صحرائی، رضا مراد. (۱۴۰۱). طراحی یک آزمون اندازه‌واژگانی مبتنی بر

واژه‌های پایه زبان فارسی: فصلنامه اندازه‌گیری تربیتی، ۱۳(۵۰)، ۵۷-۸۷.

doi: 10.22054/jem.2023.64873.3330

Educational Measurement is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.